

ODPOWIEDŹ NA WNIOSEK

Szanowna Pani,

dziękujemy za Pani e-mail z 12 stycznia 2022 r., w którym m.in. zgłosiła Pani wniosek „aby Rzecznik Praw Pacjenta podjął kroki, czynności w sprawie stworzenia regulacji prawnej, zezwalającej osobie upoważnionej przez Pacjenta w chwili przyjmowania do szpitala (czy innej jednostki leczniczej, np. sanatoria itp.), pisemnego upoważnienia kolejnych osób (Rodziny i nie tylko) do uzyskiwania bieżącej wiedzy na temat stanu zdrowia pacjenta”. Po przeanalizowaniu Pani wniosku informuję, iż w naszej ocenie proponowane przez Panią rozwiązanie nie jest zasadne.

Osoba, która uzyskuje informacje na temat stanu zdrowia pacjenta, co do zasady, powinna zostać wybrana (wskazana) przez pacjenta bądź przez sąd. Upoważnianie kolejnych osób przez osoby upoważnione przez pacjenta może nie być zgodne z wolą pacjenta. Nic nie stoi na przeszkodzie żeby pacjent póki jest przytomny upoważnił kilka osób do uzyskiwania informacji o jego stanie zdrowia. Upoważnienie, o którym mowa, jest tego rodzaju, że dotyczy ono danych bardzo wrażliwych (informacja o stanie zdrowia, dokumentacja medyczna), podlegających szczególnej ochronie prawnej. Ponadto, pomiędzy Pacjentem, a osobą upoważnioną musi istnieć zaufanie, pozwalające na udostępnienie tych informacji. Nadto przepisy prawa zabezpieczają sytuacje, kiedy pacjent pozostaje nieprzytomny – wtedy uzyskać informację o stanie zdrowia pacjenta może osoba bliska (nawet bez upoważnienia), o czym dalej.

Poniżej przedstawiamy informacje, o które Pani prosiła.

Postępowanie w przypadku pogorszenia stanu zdrowia pacjenta

Podmiot leczniczy wykonujący działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne jest obowiązany: w razie pogorszenia się stanu zdrowia pacjenta, powodującego zagrożenie życia lub w razie jego śmierci, niezwłocznie zawiadomić wskazaną przez pacjenta osobę lub instytucję, lub przedstawiciela ustawowego¹. A w sytuacji gdy pacjent jest nieprzytomny znajdzie zastosowanie art. 31 ust. 6 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, zgodnie z którym: Jeżeli pacjent nie ukończył 16 lat lub jest nieprzytomny bądź niezdolny do zrozumienia znaczenia informacji, lekarz udziela informacji osobie bliskiej w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz.U. z 2020 r. poz. 849). Przez osobę bliską rozumie się: małżonka, krewnego do drugiego stopnia lub powinowatego do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciela ustawowego, osobę pozostającą we wspólnym pożyciu lub osobę wskazaną przez pacjenta (w takiej sytuacji zatem nie jest wymagane upoważnienie a posiadanie statusu osoby bliskiej).

Osobisty kontakt z pacjentem

¹art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2021 r. poz. 711)

Pacjent przebywający w szpitalu ma prawo do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami². Szpital ma zatem obowiązek umożliwić pacjentowi odwiedzenie go przez osoby bliskie. Pacjent ponadto ma prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej³. Przez dodatkową opiekę pielęgnacyjną, rozumie się opiekę, która nie polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w tym także opiekę sprawowaną nad pacjentem małoletnim albo posiadającym orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz nad pacjentką w warunkach ciąży, porodu i połogu. Przez dodatkową opiekę pielęgnacyjną sprawowaną nad pacjentem małoletnim lub posiadającym orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, w podmiocie leczniczym, rozumie się również prawo do pobytu wraz z nim przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego.

Są jednak sytuacje, gdy prawa pacjenta mogą zostać ograniczone. **Kierownik podmiotu leczniczego lub upoważniony przez niego lekarz może ograniczyć korzystanie z praw pacjenta w przypadku wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów (czego powodem może być np. zagrożenie związane z obecnie trwającym stanem epidemii).** W przypadku prawa pacjenta do kontaktu z osobami bliskimi przyczyną takiego ograniczenia mogą być również możliwości organizacyjne podmiotu leczniczego⁴. Ważne jest jednak, że takie ograniczenie musi być w pełni proporcjonalne, a przy tym nie może być nadmierne, ma bowiem służyć tylko i wyłącznie realizacji, w niezbędnym zakresie, wskazanemu w przepisie celowi, czyli bezpieczeństwu zdrowotnemu pacjentów, bądź wynikać z rzeczywistych ograniczeń organizacyjnych.

Rekomendacje Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektoratu Sanitarnego dotyczące organizacji odwiedzin pacjentów przebywających na oddziałach szpitalnych w okresie epidemii COVID-19 w związku z postępowaniem realizacji Narodowego Programu Szczepień przeciw COVID-19 Warszawa 6 września 2021 r. znajdują się: <https://www.gov.pl/attachment/cf2a4f7b-bf3e-4d30-9db0-5125d72303b5>

Z poważaniem

Jarosław Fiks

Dyrektor Generalny

Podpisano elektronicznie

Administratorem danych osobowych jest Rzecznik Praw Pacjenta z siedzibą w Warszawie (01-171), przy ul. Młynarskiej 46. Dane osobowe przetwarzane są w celu realizacji ustawowych zadań administratora. Szczegółowe informacje o przetwarzaniu danych osobowych, w tym o prawach przysługujących osobom fizycznym, dostępne są pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rpp/przetwarzanie-danych-osobowych>

² Art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 849 z późn. zm.).

³ Art. 34 ust. 1 ustawy.

⁴ Art. 5 ww. ustawy.